

Kedjan: bakgrund och syfte

Begreppet Kedjan utvecklades under 00-talet i syfte att förtydliga och stärka Fågelsveriges organisationsstruktur. I enlighet med stämmobeslut runt 2008 tillsattes en grupp med deltagare från regionalföreningarna och riksstyrelsen för att utreda hur föreningsstrukturen kunde utvecklas, och gruppen landade i det förslag som kom att kallas Kedjan och som fastslogs på riksstämman 2011. Det vi gör nu är att implementera den process som i demokratisk ordning beslutats om.

Förutom att stärka föreningsstrukturen kommer Kedjanprocessen också att lösa ett uppenbart demokratiproblem i den gamla modellen. Vi tänker oss det tänkta landskapet Östermanland, med regionalföreningen ÖmOF som är en regionalförening inom BirdLife Sverige (vilket alla verkliga regionalföreningar redan i nuläget är). Av regionalföreningen utsedda ombud röstar på BirdLifes riksstämmor, bland annat om riksföreningens verksamhet och val av styrelse för riksföreningen. De personer som idag är medlemmar i BirdLife, bor i Östermanland men inte är medlemmar i ÖmOF, har därmed ingen möjlighet att påverka föreningens inriktning alls. Detta är ett av de stora problem som kommer att vara lösta när Kedjan är implementerad.

Kedjan syftar till att stärka samhörigheten – både formellt och informellt – mellan landets fågelföreningar på olika nivåer. Vi blir på ett tydligare sätt **en** organisation, med ett gemensamt medlemsregister. Regionalföreningarna kommer givetvis finnas kvar, och fortfarande kunna verka med lika stor autonomi som tidigare. Den integrerade organisationsuppbyggnaden ger flera fördelar:

- Fler medlemmar regionalt och nationellt ger ett starkare fågelskydd.
- "Fågelsverige" får en enklare och mer överskådlig organisation.
- De nya medlemmar en regionalförening får genom att BirdLife Sverige-medlemmar som bor i landskapet ansluts, innebär goda möjligheter att värva läsare av den regionala tidskriften.
- Regionalföreningen slipper lägga tid på att administrera medlemsregister och utskick av medlemsaviser och påminnelser.
- Demokratiproblemet – att alla riksmedlemmar i dagens läge faktiskt inte kan påverka riksföreningen – löses automatiskt.
- Som tidigare kan regionalföreningen vid behov få hjälp av riksföreningen.

Den första punkten ovan kan behöva förtydligande. I alla regioner som ännu inte är med i Kedjan finns 1) personer som är med i BirdLife Sverige men inte i regionalföreningen, 2) de som är med i regionalföreningen men inte nationellt, samt 3) de som redan är med på bägge nivåerna. Personerna i kategori 1 kommer i och med Kedjananslutningen kunna läggas till i regionalföreningens medlemsantal, medan de i kategori 2 kommer att öka riksföreningens

medlemsantal. På detta sätt kommer antalet medlemmar ”automatiskt” att öka både regionalt och nationellt – och många medlemmar är ju centralt för att kunna driva ett starkt opinionsarbete för fågelskydd och naturvård! Rimligen kommer Fågelsveriges tydligare struktur också ge bättre förutsättningar för värvning av helt **nya** medlemmar.

Vilka förändringar kommer Kedjanintegrationen innebära för en regionalförening?

a) Stadgeförändringar

För att en regionalförening ska kunna ansluta sig till Kedjan krävs stadgeförändringar, vilka behöver antas på två på varandra följande årsmöten. Om man vill att processen ska påskyndas kan det ena beslutet tas på ett extra årsmöte – det räcker att det ena beslutets fattas på ett ordinarie årsmöte. BirdLife Sverige har färdiga ”standardstadgar” för regionalföreningar, vilka vid behov kan anpassas med saker som är specifika för regionen. Vi hjälper gärna till med detta.

Exakt vilka stadgeförändringar som behövs skiljer mellan regionerna, beroende på hur regionalföreningens stadgar tidigare sett ut. De saker kopplade till Kedjan som alltid behöver ingå i nya stadgar är följande (utdrag ur normalstadgarna):

- *Medlem är också den som är medlem i och betalar medlemsavgift till Riksföreningen och bor inom Föreningens verksamhetsområde.*
- *Medlem i Föreningen är samtidigt medlem i Riksföreningen*

Om regionalföreningen med tiden vill utöka integrationen genom att inkludera lokalklubbar blir också följande paragrafer viktiga (utdrag ur normalstadgarna igen):

- *Föreningen kan inom verksamhetsområdet utse Lokalförening som har till uppgift att verka för Föreningens syften. Stadgar för Lokalförening skall godkännas av såväl Föreningens som Riksföreningens styrelse.*
- *Till Föreningen fullt ansluten Lokalförening, ger för medlemmarna ett integrerat medlemskap. Detta innebär att samma medlemskap gäller för både Lokalföreningen och Föreningen och därmed också i Riksföreningen. Sådan Lokalföreningar har antagit stadgar där denna anslutning regleras.*

b) Andra förändringar

Något som för närvarande skiljer sig en del mellan olika regioner är hur familje- och ungdomsmedlemskap är utformade. Vi kommer så snart som möjligt att försöka synkronisera detta nationellt, så att samma regler och kostnader gäller överallt. Detta är en av de få förändringar som (vissa) regionalföreningar kan behöva acceptera.

Ekonomi

De ekonomiska förändringarna som Kedjanintegrationen innebär är få, både för regionalföreningen och för den enskilde medlemmen. Regionalföreningen beslutar som vanligt medlemspris – skillnaden är att det mesta av dessa pengar nu kommer att gå till riksföreningen, som sköter utskick av avier, och därefter betalas till regionalföreningen.

Riksföreningen behåller inga pengar, utan det fulla beloppet av inbetalade medlemsavgifter kommer till regionalföreningen, om än en annan väg än tidigare. Majoriteten av pengar kommer att skickas från riks- till regionalföreningen i början av året, då de flesta inbetalningar kommit in, för att sedan kompletteras under våren när påminnelseavierna har gett fler betalande. Pengarna från minoriteten som inte betalar förrän en andra påminnelse gått ut under andra halvan av våren följer framåt sommaren.

På sikt bör Kedjananslutningen kunna stärka regionalföreningens ekonomi, genom möjligheten att värva nya prenumeranter av den regionala tidskriften bland de nya medlemmar som tidigare inte prenumererat. Siffror från Östergötland, som var den första regionalföreningen att (2016) fullt ut integreras i Kedjan, visar att antalet prenumeranter på den regionala tidskriften Vingspegeln ökade efter övergången. Det finns givetvis inga garantier för att detta händer i alla regioner, men det är en möjlighet.

För den enskilde medlemmen innebär inte integreringen någon ekonomisk förändring alls – hen kommer att kunna fortsätta läsa samma tidskrift/-er som tidigare (enligt eget val) till samma pris. Om medlemmen väljer att prenumerera på den nationella tidskriften *Vår fågelvärld* får hen acceptera eventuella prishöjningar som beslutas på BirdLife Sveriges riksstämma, och motsvarande gäller den regionala tidskriften och regionalföreningarnas årsmöten. Någon prisförändring enbart kopplad till Kedjananslutning är inte aktuell. Huruvida riksföreningen på sikt ska ta ut en liten avgift av alla medlemmar – utöver priset för tidskrift/tidskrifter – är också en fråga för riksstämman; i nuläget finns alltså ingen sådan avgift.

Medlemsregistret

När de nya stadgarna för regionalföreningen är antagna överförs regionalföreningens medlemsregister till BirdLife-kansliet för inmatning i det nationella medlemsregistret. Därefter sköter BirdLife Sverige utskick av medlemsavgifter och påminnelser. Personer i regionalföreningen med medlemsansvar får egen tillgång till registret för att ta ut adresser till de som ska ha den regionala tidskriften, göra adressändringar, lägga till nya medlemmar som värvats regionalt och liknande. Administrationen av medlemsärenden bör på detta sätt förenklas och minska avsevärt för regionalföreningen.

Autonomi

Riksföreningen kommer inte att försöka påverka eller styra den regionala verksamheten, så länge den inte aktivt motarbetar våra generella principer om fågelskydd, naturvård, medlemsdemokrati eller liknande. Regionalföreningen kommer – som tidigare – kunna styra precis vilka inventeringar, ringmärkningsprojekt, restaureringar, fågelexkursioner, debattinlägg och liknande som genomförs. I mån av intresse och behov kan regionalföreningen däremot förstås få hjälp av riksföreningen med lokalt/regionalt fågelskyddsarbete, fågelintressefrågor med mera.

Avslutning

BirdLife Sveriges styrelses uppfattning är att Kedjan är en fin möjlighet att stärka Fågelsverige organisatoriskt, och ett sätt att öka skyddet och intresset för fåglar och natur. Som regionalförening är ni varmt välkomna att ansluta er – tillsammans för vi fåglarnas talan på ett bättre sätt! Frågor om Kedjananslutning ställs med fördel till BirdLife Sveriges styrelseledamöter Kjell Carlsson (kjell.carlsson@birdlife.se) eller Johan Karlsson (johan.karlsson@birdlife.se), före detta ordförande Dennis Kraft (dennis.kraft@birdlife.se) eller till Kajsa Grebäck (kajsa.greback@birdlife.se) på kansliet. Om ni som regionalförening önskar besök för att diskutera Kedjanfrågor på ett styrelse- eller medlemsmöte går detta också att ordna.

För BirdLife Sveriges styrelse,

Kjell Carlsson, Johan Karlsson, Dennis Kraft och Kajsa Grebäck